

Σπηλιές Μυτιληνιώ ν - Αρχαία Λατομεία

Στους Μυτιληνιούς, ένα από τα μεγάλα χωριά της Σάμου, στην περιοχή Κουτσοδόντη βρίσκονται 45 σπηλιές γύρω από το λόφο και είναι εισοδοι Αρχαίου Ορυχείου. Οι σπηλιές ξεκινούν από υψόμετρο 147 μέτρων και ο επισκέπτης μπορεί να απολαύσει από κει μια υπέροχη θέα του κάμπου της Χώρας.

Οι εισοδοι στηρίζονται σε κολώνες λαξευμένες με το χέρι, μαρτυρώντας την ακρίβεια της μελέτης, τη διάταξη, αλλά και τη προσεγμένη κατασκευή της κάθε μιας, ώστε να συγκρατούν στέρεα το βουνό πάνω τους.

Ο χρόνος, ο αέρας, το νερό για χιλιάδες χρόνια απάλυνε την αγριάδα πάνω τους, ξεθώριασε τα χνάρια και ξέπλυνε τον ιδρώτα του ανθρώπου από τις σμιλεμένες πτυχές τους. Έτσι σήμερα φαντάζουν καλλιτεχνήματα και άξιες θαυμασμού κατασκευές

Σε μια από αυτές μια τρύπα οδηγεί στο εσωτερικό του λόφου, όπου οι εξερευνητές κατέγραψαν (8) επίπεδα με τον ίδιο τρόπο στήριξης συνολικού βάθους -70μ και μήκος κάθε επιπέδου 1 Km.

Η ιστορία αυτού του χώρου, πολύ πιθανόν, έχει ακόμα πολλές εκπλήξεις να μας επιφυλάξει αλλά ήδη υπάρχουν σοβαρές αναφορές για την χρήση του στο παρελθόν.

Σύμφωνα με τον Herman Kienast, Αρχιτέκτονα του Γερμανικού Αρχαιολογικού Ινστιτούτου και τέως υπεύθυνο των ανασκαφών στο Ιερό της Ήρας και μελετητή του Ευπαλινείου Ορύγματος, από τη θέση αυτή εξορύσσονταν υλικά για την ανέγερση του μεγάλου ναού της Ήρας και άλλων κτιρίων στο χώρο του Ιερού καθώς και στο χώρο της αρχαίας πόλης της Σάμου, του σημερινού Πυθαγορείου κατά τους αρχαϊκούς χρόνους.

Μαρτυρία για την εξόρυξη αυτών αποτελούν τα υπάρχοντα μέχρι σήμερα χαραγμένα κομμάτια του πετρώματος στο δάπεδο των ορυχείων.

Στα «Σαμιακά» του Επαμεινώντα Σταματιάδη επίσης αναφέρεται ότι η περιοχή, κατά την Ελληνική Επανάσταση του 1821, λειτούργησε ως «Μεταλλείο Νίτρου», όπου κάποιος μοναχός ονόματι Ιγνάτιος, παρασκεύαζε πυρίτιδα χρησιμοποιώντας τα νιτρικά άλατα.

Στους σύγχρονους καιρούς δεν δόθηκε στο Ορυχείο η σημασία που έπρεπε σύμφωνα με την αξία του.

Σημαντικό βέβαια είναι ότι από το 2002 με απόφαση του Υπουργού Πολιτισμού, ύστερα από γνωμοδότηση του Κεντρικού Αρχαιολογικού Συμβουλίου, έχουν αρχίσει τοπογραφικές μετρήσεις και επιφανειακή έρευνα στο χώρο των λατομείων στα πλαίσια έρευνας, τη διεύθυνση της οποίας έχει η αρχαιολόγος της ΚΑ΄ Εφορείας Προϊστ- Κλασ- Αρχ/των Μαρία Βιγλάκη- Σοφianού με συμμετοχή του αρχιτέκτονα της ίδιας Εφορείας Ιωάννη Μητσούλη, ενώ από πλευράς Γερμανικού Αρχαιολογικού Ινστιτούτου μετέχει ο αρχιτέκτονας Herman Kienast.

Οι πυρκαγιές δε των τελευταίων χρόνων κατέστρεψαν το δάσος της περιοχής, το οποίο αποτελούσε και ασπίδα προστασίας, ως προς τη στατικότητα του, ώστε να φθάσει μέχρι τις μέρες μας σε καλή κατάσταση.

Σήμερα οι διαβρώσεις το έχουν επηρεάσει και αν δεν ληφθούν μέτρα κινδυνεύει να καταρρεύσει.

Τον τελευταίο χρόνο έγιναν προσπάθειες για τον καθαρισμό του περιβάλλοντος χώρου από την Νομαρχία και το Δήμο Πυθαγορείου. Σ' αυτό συνέβαλε με τη δράση του και ο νεοϊδρυθείς Σπηλαιολογικός Σύλλογος «Ο ΕΥΠΑΛΙΝΟΣ».

Ο αρχαιολογικός αυτός χώρος ο οποίος μπορεί να αποτελεί και παγκόσμια μοναδικότητα στην επέκτασή του μέσα στο βουνό και την αρχιτεκτονική του, ζητάει το ενδιαφέρον μας για τη διάσωση και ανάδειξή του.

Ύστερα από μελέτη διαμόρφωσης του χώρου από τις αρμόδιες υπηρεσίες του Υπουργείου Πολιτισμού, οι εισοδοί των λατομείων μπορούν να αποτελέσουν επισκέψιμο χώρο, ενταγμένο σε μια εντυπωσιακή διαδρομή από την κορυφή του λόφου και μπροστά από αυτές, μέχρι το βόρειο στόμιο του Ευπαλινείου Ορύγματος και των πηγών των Αγιάδων, το νερό των οποίων διοχετεύονταν δια μέσου του ορύγματος.

Με συντονισμένες δε ενέργειες από τις τοπικές αρχές, ειδικές μελέτες και ένταξη σε αντίστοιχα ευρωπαϊκά προγράμματα θα μπορούσε να γίνει επισκέψιμο και εσωτερικά αποτελώντας ένα ακόμη άξιο θαυμασμού αρχαίο έργο της Σάμου.

Σπηλαιολογικός Σύλλογος Σάμου «Ο ΕΥΠΑΛΙΝΟΣ»

http://www.samos-caves.com/index.php?option=com_content&task=view&id=18&Itemid=1 .

Τα αρχαία ορυχεία της Σάμου

<http://visaltis.blogspot.com/2009/12/t.html>